

ARKEOLOJİ FİLM FESTİVALLERİ “Youtube Jenerasyonunu Yakalamak...”

Söyleşi: Gökhan Erkilic

Çeviri: Altuğ Kaan Paçacı

Gökhan Erkilic: *Arkeoloji konulu filmleri festival programınız içinde nasıl ve hangi başlıklar altında kategorize ediyorsunuz?*

Gregor Grave (CINARCHEA-Brandenburg/Almanya): Öncelikle Archäomediale/CINARCHEA Arkeoloji Film Festivali’ni bu konularla ilgili okuyuculara tanıtmaya imkanı verdiği için *Sekans*’a teşekkür etmek isterim. İzin verirseniz size festivalin kısaca tarihçesinden söz etmek isterim. 1994 yılında Kiel’li ünlü belgeselci **Dr. Kurt Denzer** ilk gösterimini gerçekleştirdi. O zamandan beri CINARCHEA bilimsel bir sempozyumun ötesinde film gösterimlerinin yapıldığı bir bienal haline aldı. Diğer aktiviteler arasında arkeoloji belgeselleri üzerine konferanslar (sonuncusu 2012 yılında, okuyucularınızın **Özcan Alper** ve **Erman Okay** için kurgucu olarak çalışmalarından tanıdıkları Ankara’dan **Thomas Balkenhol** tarafından yapıldı), akademik yayımlar ve yerel sinemalardaki film geceleri sayılabilir. 2013 yılında Berlin’in yakınındaki Brandenburg şehrine taşınıp ismi Archäomediale / CINARCHEA olarak değiştirilen festival, artırılmış gerçeklik, e-öğrenme, ciddi oyunlar, üç boyutlu animasyonlar gibi arkeoloji ve müzeler hakkındaki diğer mecralar için yarışma düzenlemeye başladı.

Öncelikle tüm arkeoloji filmlerini kabul ediyoruz ayrıca arkeoloji konulu kurgusal ve deneysel filmlere de açığız. Başvuran eserler ön elemeyi geçince yarışmaya katılıyorlar. Kategorileri oluşturmak ancak o zaman mümkün oluyor

çünkü tahmin edilebileceği gibi bir iki başvuruyla kategori açmak mantıksız olur. Kısaca, kategorilerimiz belirli başvuru sayılarıyla sınırlı. Büyük ödül, jüri ödülü ve seyirci ödülllerimiz hep mevcuttu. Bunların dışında geçmişte deneysel arkeoloji, kazı ve yöntemler, eğitici, deniz arkeolojisi, arkeolojik kısa film ve tabii ki mansiyon ödülleri dağıttık. Ödüllerin detaylı bilgisi için sitemize girilebilir ([link](#))

Kenneth Zoll (Verde Valley-Arizona/ABD): Uluslararası Arkeoloji Film Festivalimizde güneybatı Amerika kültürünün antropolojisi ve bu alandaki arkeoloji çalışmalarıyla, gelişimi buradan etkilenmiş erken mezoamerika kültürü odaklandığımız konulardır. Genellikle diğer ülkelerden film yapımcılarıyla, dünyanın diğer bölgelerindeki araştırmalarıyla ilgili filmlerini göndermeleri için iletişime geçeriz. Gerekli izinleri çıkararak, filmlerinin gösteriminden sonraki soru cevap etkinliğine katılmaları için yönetmenleri davet ederiz. Bazen film gösterimini konuyla ilgili düzenlenmiş workshop izler.

Rick Pettigrew (TAC-Oregon/ABD): Arkeoloji ve kültürel mirasla ilgili konularda çekilmiş filmleri festivalimize dahil ediyoruz. Konu sınırlarımızı oldukça geniş çiziyoruz; yerli kültürler, etnografya, tarih, insana ait kültürel

değerleri yansıtan her şey. TAC Festivali'nde filmleri kategorize ederek gruplandırmıyoruz, ödül vermiyoruz. Ancak organizasyonlarımızın çatısı altında çocuklara yönelik etkinlikler de düzenliyoruz. İsmi LegacyQuest Uluslararası Çocuk Film ve Video Festivali ([link](#)), 12-15 yaş arası çocuklar öğretmenleriyle katılabiliyorlar. Öğretmenlerinin yönlendirmesiyle yaptıkları filmleri göndermelerini istiyoruz. Filmler, eski uygarlıkların modern yaşamdaki mirasını temsil ediyorlar. Bu bizim gençlere ulaşmak için sarf ettiğimiz çabanın bir kısmı.

Gökhan: *Başvuru yapan filmler ülke ve coğrafya olarak nasıl bir dağılım gösteriyor?*

Gregor: Uluslararası bir festival olarak tüm dünyadan başvuruları kabul ediyoruz. Branderburg'daki Devlet Arkeoloji Müzesi'nde 14-17 Ekim tarihleri arasında gerçekleştireceğimiz önümüzdeki festivale şimdiden Fransa, ABD, Almanya, Kanada, İspanya, Avusturya ve Büyük Britanya'dan başvurular geldi ve umarım bu liste önümüzdeki aylarda daha da genişleyecek. Bahsettiğim ülkeler dışında, geçmişte İtalya, Slovenya, Türkiye, İrlanda, İsviçre, Arnavutluk, Estonya, Yunanistan, Belçika, Danimarka, Mısır, Sri Lanka, Meksika, Hollanda ve İran'dan başvurular almıştık.

Kenneth: Çoğunlukla Amerika'dan başvurular alıyoruz ama İspanya, İtalya, Yunanistan, Fransa, Letonya ve Büyük Britanya'dan da filmler başvurdu.

Rick: Son 4 yıldır TAC Festival'ini düzenliyoruz ve dünyanın farklı yerlerinde bulunan 55 ülkeden başvuruları kabul ettik. Etkinliğimizin uluslararası karakterinden gurur duyuyoruz. Diğer arkeoloji film festivallerinin bu alandaki sayılarını merak ediyorum çünkü diğerlerine kıyasla göze çarpan bir rekorumuz olduğunu sanıyorum.

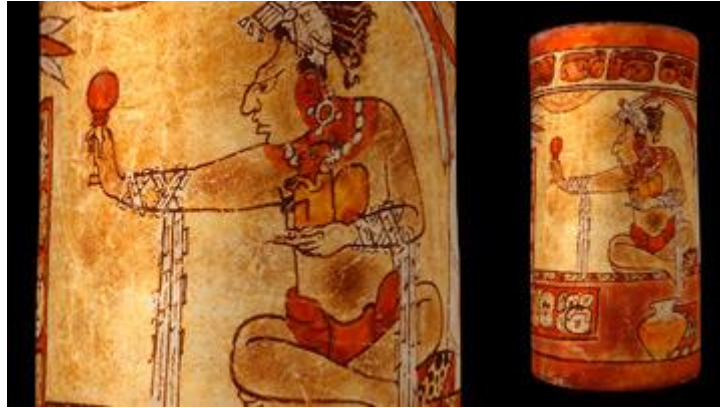
Gökhan: *Film gösterim programı dışında yan etkinlikler düzenliyor musunuz?*

Gregor: Gösterimlerin yanında medya ve arkeoloji ilişkisini ele alan çeşitli dersleri içeren bilimsel seminerlerimiz gerçekleşiyor. Diğer konular arasında arkeologların kurgusal filmlerde temsili, eski filmlerin restorasyonu, arkeoloji ve politika ilişkisi sayılabilir. Geleneksel olarak festivalimiz bir sanat sergisi ile

birlikte gerçekleştiriliyor. Bu yıl, *Arkeoloji* isimli bir kitap yayımlayan ünlü Alman fotoğrafçı **Thomas Kalak**'ın çalışmalarını büyük bir memnuniyetle sergileyeceğiz. Onun hakkında daha fazla bilgi almak ve çalışmalarını görmek için web sitesine bakabilirsiniz ([link](#)).

CINARCHEA 1994'de kurulmuş bir festival. Brandenburg'a taşındığımız için arkeolojiyle ilgili her çeşit medyayı festivale aktaracağız. Bu yıl belgesel filmlerin yanında arkeoloji ve müzeler hakkındaki uygulamalar için bir yarışma düzenleyeceğiz. İleriki yıllarda artırılmış gerçeklik, e-öğrenme, ciddi oyunlar, e-kitaplar, sesli rehberler ve üç boyutlu animasyonlar da göstermeyi hedefliyoruz.

Kenneth: Uluslararası Arkeoloji Festivalimiz, Verde Vadisi Arkeoloji Fuarımızın bir parçası. Fuar her yıl yapılan Arizona Arkeoloji ve Kültürel Farkındalık Ayında düzenleniyor. Fuar bölgenin arkeolojisi ve genel olarak arkeoloji alanında halkın eğitilmesi için bir fırsat. Filmlerin yanında, ücretsiz gösterimler, sergiler, konferanslar düzenliyor ve sınıflar açıyoruz. Fuar, Hopi, Navajoland ve Zuni'den, New Mexico'daki Pueblo topluluklarından birçok sanatçının katıldığı Kızılderili Resim Sergisi'ne yer veriyor. Bu resim sergisi, Güneybatı Amerika'nın ilk yerlilerinin sanatını daha iyi bir kavrayış ve takdirle değerlendirmeye teşvik ediyor.

Rick: Evet, programımızda çeşitli etkinliklerimiz var. Bu yıl ve önceki yıl, yarışma bölümünün dışında, İran filmleri için özel bir seçkimiz vardı. Kültürel alışverişin bir parçası olarak, Tahran'da düzenlenen İran Sinema Verite

Uluslararası Belgesel Film Festivali'ni 2013 yılından beri takip ediyoruz. Seyircilerimize hitap etmesi için açılış konuşmacısı olarak ünlü bir ismi davet ettik. Willamette Ulusal Ormanları'nın öncülüğünde arkeoloji alanlarına turlar düzenliyoruz. Kültürel Miras Filmleri üzerine Arkeoloji Kanalı konferansları düzenliyoruz, yönetmenler ve bu türle ilgilenenler katılıp aldıkları notları birbirleriyle kıyaslıyorlar. Video Barımız, dileyen herkesin gelip filmleri izleyebilecekleri bir nevi kişisel izleme istasyonu. Ödül sahiplerini takdim edip birlikte kutlama yapabileceğimiz bir ödül töreni düzenliyoruz. İlerleyen yıllarda aktivite listemizi genişletebiliriz, 2016 için şimdiden daha büyük etkinlikler planlıyoruz.

Gökhan: *Festivalinize gösterilen ilgi beklendiğiniz ölçüde mi? Genel olarak kimler takip ediyor?*

Gregor: Arkeoloji genellikle azınlığı ilgilendiren bir konu. Bu arkeolojiyle ilgili filmler için de geçerli. Büyük televizyon kanallarının arkeoloji belgeselleri göstermesi bizim de aynı izleyici sayılarına ulaşacağımız anlamına gelmiyor. Almanya'nın farklı bir bölgesine taşındığımız için hala yeni izleyicilerimize ulaşabilme aşamasındayız. Genç kuşaktan daha fazla katılımcı görmek isterim ama bir taraftan da biliyorum ki bu Youtube jenerasyonun, özel bir ilgi alanında düzenlenen bir festivalin çekiciliğine kapılması zor. Brandenburg Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ile sosyal medya pazarlaması alanında bir iş birliği planlıyoruz ve bence bu bilgi kanalları genç kuşaklara arkeoloji filmlerinden daha cazip gelebilir. Yeniden yapılanmamızla birlikte ileriye iyimser bakabileceğimize fazlasıyla inanıyorum.

Kenneth: Her yıl düzenlenen arkeoloji fuarına katılım giderek arttı. 2014'te filmlere iyi bir katılımı birlikte sayı 3000'i geçti. Her fuar, merkezimize yeni üyelerin katılımı ve arkeolojiye yönelik daha derin bir ilgi ve takdir gösterilmesiyle sonuçlanıyor. Gelecek birkaç yıl içinde yeni bir arkeoloji depo yeri ve müzesi inşa edebiliriz. Arkeoloji fuarının ve film festivalinin başarısının ardından mimari planlarımız arasına film gösterimlerini genişletmek için yeni bir sergi salonu, derslikler ve gösterim tiyatrosu da girdi.

Rick: TAC festivaline uluslararası anlamda katılım çok iyi, bahsettiğim gibi birçok başvuru var. Kültürel Miras Filmleri üzerine düzenlediğimiz Arkeoloji Kanalı konferanslarında birçok ülke temsil ediliyor. Örneğin 2015'te, Japonya, Malezya, Pakistan, İran ve Ermenistan'dan davetlilerimiz katıldılar. Önceki yıllarda Etiyopya, Cezayir, Makedonya, Kanada, Avustralya, Birleşik Krallık ve İtalya'dan misafirlerimiz vardı. Birçok Amerikan eyaleti de temsil ediliyor.

İzleyicilerimiz çoğunlukla yerel halktan ve yıl be yıl aşına olduğumuz kişiler. Bunlar konuya ilgisi olan, çoğunlukla orta yaşlı veya daha yaşlı insanlardan oluşuyor. Uğraştığımız şey ise şehir dışından ve genç nesilden katılımı artırmak. Her yıl bunu gerçekleştirmenin yollarını arıyoruz.

Gökhan: *Festivalinizi arkeoloji temalı diğer festivallerden ayıran bir özelliği var mı?*

Gregor: Bence bizi daha geleneksel festivallerden ayıran üç önemli özellik var. Öncelikle arkeoloji temalı sanat sergisi de aynı anda festivalde yer alıyor. Film gösterimleri ve bilimsel konferanslar, CINARCHEA'nın kurucusu **Dr. Kurt Denzer**'in ısrarla üzerinde durduğu gibi, festivale özgün bir bileşim. Son olarak önemli noktalardan bir tanesi de planımızın tüm bu farklı ortamların kendine özgü olması, müzeler, dijital yapımcılar ve sanatçılar için yarışmak ve kazanmak için bir şans olması.

Kenneth: Arizona eyaletindeki diğer arkeoloji film festivallerinden haberim yok, yani bizim etkinliğimiz rakipsiz. Arkeoloji fuarı, gösterimler ve derslerle arkeoloji alanında bütünlüklü bir program sunuyoruz.

Rick: Yaptığımız çoğu şey bizi diğer arkeoloji festivallerinden farklı kılıyor. Arkeoloji bölgelerine tur düzenleyen pek yok mesela. Birçok festivalde konuşmacılar olsa da açılış konuşmacısı olarak özel konuk çağırmasını da bilmiyorum. Hiçbirinin Video Bar'ı yok. Ödül törenimiz sıra dışı; konuşmacıların bir seyirci karşısında olmasındansa toplanıp birbirine karışması için tasarlanmış bir odada, merasimsiz ve şenlikli bir şekilde gerçekleşiyor. Sıra dışı olmasının bir nedeni de, çoğunlukla, jürinin küçük ekranlarda tek başına değil, seyirciyle birlikte, aynı konumdan ve büyük ekranda filmleri izlemesi.

Coğrafi konumumuzun diğerlerinden farklı olmasından da bahsetmeliyim, çoğu festival Avrupa'dayken biz kuzey Amerika'nın batı ucunda bulunuyoruz. Bunun sonucunda Avrupa festivallerine oranla daha çok Amerika ve Kanada yapımı filmi gösterebiliyoruz, muhtemelen daha çok Asya ve Latin Amerika filmi de. Bir diğer farklılık da konu seçimimizin genişliği, sadece arkeoloji değil kültürel miras, etnografya ve doğa tarihiyle ilgili filmleri de kabul ediyoruz. Arkeolojiyi insan geçmişi için yalnızca yerin altına kazarak değil tüm olası kanıtları içine alan bir araştırma yöntemi olarak görüyoruz.